

De (lange) weg naar een rookvrije werkomgeving

Per 2022 is het doek gevallen voor de rookruimtes in organisaties. Er mag dan geen in pandige rookruimte meer aanwezig zijn. Dit is een volgende stap in de richting van een volledig rookvrije werkplek. Deze verandering heeft echter nogal wat voeten in de aarde, zeker als er uw organisatie veel verstokte rokers rondlopen. Moet u hier dan toch mee aan de slag? En hoe dan?

Roken is dodelijk, staat op de pakjes sigaretten. Niet alleen voor de roker zelf, maar ook voor de mensen om hem heen. Uiteindelijk is het de bedoeling dat elke werkomgeving volledig rookvrij is voor werkgever, werknemers, vrijwilligers, leveranciers, dienstverleners, klanten en andere bezoekers.

Ook meeroken voorkomen door rookvrije werkomgeving

Alle omgevingsfactoren die roken mogelijk en geaccepteerd maken, moeten worden weggehaald. Zo wordt ook het schadelijke meeroken voorkomen. Rokers die besluiten om helemaal te stoppen met roken krijgen hier [maximale ondersteuning](#) bij.

Rookvrije werkomgeving

Een werkomgeving is echter niet zomaar rookvrij. De werkomgeving is namelijk ruimer dan u misschien denkt. Het gaat om het hele terrein van de organisatie. Dus ook de entree, de parkeerplaats en de buitenruimte. En ook het wagenpark van de organisatie valt onder de werkomgeving. Dus de garages, alle bedrijfswagens en eventuele leaseauto's.

Volgens de Tabakswet is per 2022 roken binnen de organisatie verboden, buiten niet. Maar met gebruikmaking van het instructierecht mag een werkgever ook het roken op de bedrijfsterreinen buiten verbieden.

Op weg naar rookvrij werken

Een volledige rookvrije werkomgeving betekent:

- Het gehele terrein binnen de hekken of andere begrenzing van het bedrijf is rookvrij: ook de entree(s), de parkeerplaats en fietsenstalling, terras, tuin, oprijlaan, etc.
- Er is geen in pandige rookruimte aanwezig.
- Het volledige wagenpark is rookvrij: de garages, alle bedrijfswagens en eventuele leaseauto's.
- Iedereen houdt zich aan de afspraak om niet te roken op het terrein: werkgever, werknemers, vrijwilligers, leveranciers, dienstverleners, klanten en overige bezoekers.
- Bordjes of andere aanduidingen geven aan dat het gehele terrein rookvrij is.
- De e-sigaret (en varianten) valt ook onder het rookvrij-beleid.
- Werknemers roken niet tijdens werktijd: gedurende werktijd én pauze wordt er niet gerookt. Dit geldt zowel voor de binnen- als voor de buitendienst.
- Rokers die willen stoppen met roken worden door de werkgever, voor zover mogelijk, hiermee geholpen.

Aanscherpingen stap voor stap invoeren

Voor veel organisaties zal het een brug te ver zijn om roken onder werktijd per 1 januari 2022 helemaal uit te bannen. Het is dan een beter idee om de verschuiving naar een rookvrije werkomgeving stap voor stap te laten plaatsvinden. Dat maakt het maken en [communiceren van aanpassingen](#) haalbaar en geeft werknemers ook de gelegenheid om aan de veranderingen te wennen.

Het MT moet mee

Formeel commitment vanuit de directie of het management team (MT) is onmisbaar om een rookvrije werkomgeving te creëren. Stap 1 is dus om rookvrij werken op de agenda van het MT te krijgen.

Wat is de positieve impact van rookvrij werken?

Formuleer dan een duidelijke boodschap om het MT te overtuigen van de positieve impact van rookvrij werken voor de organisatie. Beschrijf in het voorstel wat een rookvrije werkomgeving betekent, hoe het plan van aanpak er mogelijk uitziet en hoeveel budget er ongeveer nodig is om het programma te kunnen uitvoeren.

De gevolgen van roken

- Tabak is nog steeds de belangrijkste te voorkomen oorzaak van ziekte en sterfte in Nederland.¹
- Meer dan de helft van de rokers sterft aan de gevolgen ervan.²
- Er zijn 3.000.000 rokers in Nederland (23%).¹
- Honderden kinderen raken iedere week weer verslaafd aan roken.
- Er zijn 20.000 te voorkomen tabaksdoden per jaar, waarvan duizenden door meerroken.²
- Er zijn tien verloren levensjaren per roker, een kwart van de zware rokers haalt zijn/haar pensioen niet.¹
- Honderdduizenden personen lijden aan tabak-gerelateerde ziektes.³
- Er gaan miljarden euro's verloren aan arbeidsproductiviteit.⁴

Bronnen:

1. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (2014). Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV). Verkregen van <http://www.eengezondernederland.nl>, CBS, Leefstijl en (preventief) gezondheidsonderzoek; persoonskenmerken, 2018
2. Trimbos, Roken – Een aantal feiten op een rij, 2015
3. https://www.cdc.gov/tobacco/data_statistics/fact_sheets/fast_facts/index.htm (voor elke tabaksdode leiden er 30 aan een tabak-gerelateerde ziekte)
4. De Kinderen et al. 2016. Maatschappelijke kosten baten analyse van tabaksontmoediging, 2016

Vier voordelen van rookvrij werken

Er zijn diverse redenen voor werkgevers om zich in te zetten voor een volledig rookvrije werkomgeving. Die vallen onder vier pijlers:

1. Maatschappelijk verantwoord ondernemen
 - Draagt bij aan een duurzaam imago naar (nieuwe) medewerkers, klanten en partners.
 - Het gebruik en de productie van tabaksproducten heeft een negatieve impact op 14 van de 17 wereldwijde SDG-doelen voor een duurzame ontwikkeling (o.a. milieu, kinderarbeid).
 - De tabaksindustrie staat op de exclusielijst van de UN Global Impact.
2. Voorkomt ziekte en sterfte bij medewerkers
 - Goed werkgeverschap, lager ziekteverzuim, betere prestaties.
 - Voorkomt dat één op de vier rokende medewerkers zijn pensioen niet haalt.
 - Helpt bij stoppen met roken, minder meerroken.
3. Positieve bijdrage aan behoud personeel en aantrekken nieuw talent
 - Behoudt mensen, haalt het beste in hen naar voren en trekt nieuwe mensen aan in de 'war on talent'.
 - Betere sfeer, meer medewerkersbetrokkenheid.
 - Aantrekkelijke, gezonde werkomgeving.
 - Potentieel storende factor (rookpauzes) wordt weggenomen.
4. Voorbeeldfunctie
 - Uw organisatie als duurzame koploper in de sector.

- Verhoogt de marktwaarde.

Uw organisatie kan zich aansluiten bij de beweging 'Op weg naar een rookvrije generatie' dat een samenwerkingsverband is van de Hartstichting, de Kankerbestrijding en het Longfonds. Dit zorgt voor een positieve insteek met groot draagvlak en een groot netwerk.

Hogere productiviteit door rookvrij werken

De beweging Op weg naar een rookvrije generatie heeft op een rij gezet wat de gevolgen van roken zijn voor de productiviteit. Ze becijferden dat bij medewerkers met salariskosten van € 34 per uur op jaarbasis ruim € 5.000 per rokende medewerker per jaar aan productiviteit verloren gaat.

Dat komt door extra rookpauzes, door afwezigheid van rokers (om welke reden dan ook) en zogeheten presenteïsme. Daarvan is sprake als werknemers ziek zijn maar toch aan het werk gaan en daardoor minder productief zijn of uiteindelijk voor langere tijd uitvallen. Bij het berekenen van het productiviteitsverlies is met de eventuele extra kosten voor vervangend personeel en verstoringen in het werkproces geen rekening gehouden.

Waar en wanneer mogen werknemers wel roken?

In de presentatie aan het MT kunnen ook de verschillende stappen worden opgenomen. Per 1 januari 2022 moet dat in elk geval de afschaffing van de interne rookruimte zijn. Roken binnen het bedrijfspannd of onder een afdakje daarbuiten is dan niet meer toegestaan.

Afspraken over waar en wanneer roken wél mag

Dat vraagt om afspraken over waar en wanneer werknemers dan wél mogen roken. Hieronder vindt u een paar voorbeelden van afspraken die een werkgever kan maken met werknemers die gewend zijn om een aantal keer per dag een sigaret op te steken in de rookruimte op kantoor:

- tijdelijk een kwartier extra pauze te geven per dag, omdat de werknemer naar een plek moet waar hij mag roken. Hier hebben dan wel alle werknemers recht op;
- de werkdag van rokende werknemers met een half uur per dag verlengen tegen hetzelfde loon, zodat ze meer tijd hebben om een paar keer per dag naar een toegestane rookplek te gaan;
- met rokende werknemers afspreken dat ze voor elke werkdag een (half)uur vakantie-uren opnemen om de extra 'reistijd' naar een toegestane rookplek te maken;
- roken verbieden onder werktijd, of alleen in de lunchpauze toestaan. Om afkickverschijnselen te voorkomen, kan de werkgever nicotinepleisters of -kauwgom beschikbaar stellen.

Rookverbod geldt ook voor e-sigaretten

Niet alleen sigaretten, shag en sigaren, maar ook e-sigaretten (met en zonder nicotine), nieuwe tabaksproducten die worden verhit, pruimtabak, snuiftabak, en tabak voor oraal gebruik vallen onder het rookverbod. Al deze producten mogen sinds 1 juli 2020 al niet meer in openbare ruimtes, de horeca en op werkplekken worden geconsumeerd. E-sigaretten veroorzaken óók gezondheidsschade en kunnen een opstapje zijn naar het roken van gewone sigaretten.

Budget vroegtijdig laten afhameren

Het is belangrijk om al in een vroeg stadium op papier te zetten wat de reis naar rookvrij werken grofweg zal kosten. Dat hoeft nog niet precies te kloppen; later in het proces wordt dit budget verder verfijnd, maar het is goed om al vroeg in het proces akkoord te krijgen van het MT voor een hoog-over budget. Waar de grootste kostenposten precies zitten, zal per organisatie sterk verschillen. De volgende onderdelen moeten in elk geval de revue passeren:

- Kosten voor projectmanagement/uitvoering
- Facilitaire zaken (zoals het plaatsen van bordjes en verwijderen van de rookruimtes)
- Kosten voor ondersteuning bij stoppen met roken
- Beloningen
- Kosten voor aanvullende professionele ondersteuning

Dit verdiepingsartikel is tot stand gekomen in samenwerking met [Rookvrije Generatie](#), e-mail: bedrijven@rookvrijegeneratie.nl

Dit is een artikel van de redactie van Management Rendement

Management Rendement is dé informatiebron voor professionals die leidinggeven aan mensen en projecten. Het vakblad geeft de lezer handvatten om projecten en processen in de organisatie te stroomlijnen en optimaliseren, en om de mensen die bij deze processen betrokken zijn – intern en extern – optimaal aan te sturen. Belangrijke onderdelen van Management Rendement zijn project- en procesmanagement, wijzigingen in relevante wet- en regelgeving, en concrete tips en adviezen voor het verbeteren van leiderschap én de effectiviteit, prestaties, vaardigheden en inzichten van teamleden.

De onafhankelijke en ervaren redactie van Management Rendement zit bovenop het nieuws en vertelt u als eerste wat de ontwikkelingen zijn. Altijd in heldere taal en met een praktische insteek, zodat u de informatie direct kunt vertalen naar uw eigen werksituatie. Management Rendement is daarnaast multimediaal. De voor uw vakgebied relevante informatie verschijnt:

- ✓ dagelijks op het digitale platform Rendement Online, waar u onder meer het laatste nieuws, checklists, rekentools, maatwerkbrieven en verdiepingsartikelen tot uw beschikking heeft;
- ✓ wekelijks gebundeld in een e-mailnieuwsbrief;
- ✓ maandelijks in het vakblad Management Rendement, boordevol nieuws en achtergrondartikelen, digitaal en op de mat;
- ✓ tweemaandelijks in een handzaam themadossier: een pocketboekje dat iedere editie een complex onderwerp uitdiept.

Rendement is een succesvolle uitgeverij van met name praktische vakbladen en digitale ondersteuning.

Het assortiment bestaat uit een crossmediaal portfolio: van printuitgaven zoals magazines en themadossiers tot online ondersteuning in de vorm van digitale naslagwerken, e-nieuwsbrieven, een vragenservice en tools.

www.rendementuitgeverij.nl